

Nacionalni park Kopaonik

- NP Kopaonik osnovan je 1981god., zahvata površinu od 11.800ha i obuhvata teritorije opština Raška i Brus.
- Jedan od najznačajnijih istraživača Kopaonika je Josif Pančić po kome najviši vrh Kopaonika nosi ime “Pančićev vrh”

Turističko-geografski položaj

- Kopaonik je planina u južnom delu Srbije.
- Sa zapada graniči se sa dolinom reke **Ibar**, sa juga dolinom reke **Lab**, i sa severoistoka sa slivom reke **Rasine i Toplice**.
- Kopaonik ima dobar položaj, nalazi se u kontaktu sa **Ibarskom magistralom** i spojen je sa putevima u **dolini Južne Morave**.

Geomorfološke vrednosti

- NP obuhvata severni deo planine sa prosečnom visinom 1700m.
- Najdominantniji deo ove celine predstavlja Suvo Rudište sa Pančičevim vrhom 2017m i označen je imenom Ravni Kopaonik.
- Severno i severozapadno od Ravnog Kopaonika prostire se Banjski Kopaonik (oivičen padinama prema dolini Jošanice u kojoj iz tektonskih pukotina izbijaju termomineralne vode, zbog čega je i nastala Jošanička banja).
- Visoki delovi planine bili su tokom diluvijuma izloženi glacijaciji na šta ukazuje veliki broj glacijalnih i fluvijalnih oblika.

• Kopaonik je iskorišten za dve vrste turističkih kretanja: **Ravni Kopaonik**- usmeren ka zimskom sportskom i rekreativnom turizmu i **doline Ibra i Jošanice** – predviđene za letnja rekreativna kretanja, planinarenje i alpinizam.

• Kopaonik je planina bogata rudama metala i minerala (o tome svedoči i srednjovekovni naziv *Kopalnik*, od kojeg je kasnije nastao naziv *Kopaonik*).

• Najznačajnija zona je **Ravni Kopaonik**, visine 1600-2017m, u čiji sastav ulaze lokaliteti: **Suvo rudište, Karaman i Gobelj**.

• Za skijaške sportove najpovoljnije su severoistočne padine u delu oko **Pančićevog vrha**.

Klimatske vrednosti

- Kopaonik je planina sa najvišim iznosima insolacije tokom decembra i januara, što pogoduje zimskom sportsko-rekreativnom turizmu.
- Srednje letnje temperature su oko 20°C
- Količina padavina je oko 903mm a snežni pokrivač zadržava se na **Ravnom Kopaoniku** i do 160 dana.

Hidrografske vrednosti

- Kopaonik ima veoma razgranatu hidrografsku mrežu.

Važnije **reke** su:

- **Ibar** –koji ograničava zapadnu padinu Kopaonika, gradi niz brzaka i slapova pogodnih za kajakarenje. Leti moguće je i kupanje mada je ova reka vrlo zagađena (IV klasa)

- **Jošanica** – reka duga 31km; Voda je topla i pogodna za kupanje; U koritu reke pojavljuju se i termomineralni izvori čija temperatura dostiže i 70°C.

- **Lab i Sitnica** – reke koje karakteriše visok stepen zagađenosti jer protiču kroz aktivna rudarska i industrijska područja.

• Složen geotektonski sklop planina uslovio je pojavu termomineralnih izvora , na osnovu kojih je došlo do formiranja banja: **Jošaniča banja**, **Lukovska banja**, **Prolom banja** i **Kuršumlijska banja**.

U zaštitnoj zoni Nacionalnog parka posebno je interesantno **Semeteško jezero** predstavlja relikv stalnih prirodnih jezera u Srbiji. Delovi jezera su zamočvareni.

Zone zaštite

✓ Prema Prostornom planu područja NP Kopaonik definisane su zone :

I (12,2% teritorije),

II (29,8% teritorije) i

III (57,9% teritorije) stepena zaštite.

U I stepenu zaštite izdvaja se 13 rezervata prirode:

Barska reka - smenjivanje vegetacije od smrčevih, bukovo-smrčevih, do čistih bukovih šuma;

Kozje stene - zajednica smrče, jele i vresa;

Jankova bara - zajednica smrče sa tresavskim vrstama;

Samokovska reka - rečni tok sa izrazito čistom vodom;

Vučak - smrča se nalazi izvan svog visinskog položaja (niži položaji);

Mrkonja - mešovite šume smrče, bukve i jele;

Gobelja - smrčeve sastojine i travna vegetacija sa glacijalnim reliktom-runolistom;

Bele stene - odlikuje se bogatstvom biljnih vrsta i raznolikosti biljnih zajednica;

Metode - smrčeve i bukove šume sa zajednicama sa plemenitim lišćarima;

Jelak – zajednice tise i jele ;

Duboka - reliktna zajednica bukve sa šašikom;

Jelovarnik - vodopad „Jelovarnik“, visine je oko 50 m u dva nivoa, oko kojeg se nalaze prirodne šume;

Suvo Rudište - rezervat je predstavnik visokoplaninskih predela, ima memorijalni značaj.

Faktori ugrožavanja i zaštita životne sredine u NPKopaonik

- ✓ otpadne vode koje otiču neprečišćene;
- ✓ atmosferske vode koje se slivaj;
- ✓ komunalni otpad u turističkom centru koji se adekvatno ne sakuplja;
- ✓ ski staze i žičare sa posledicama prosecanja šume;
 - ✓ upotreba tabača za uređenje staza;
 - ✓ neplanska izgradnja;
 - ✓ divlje deponije;
- ✓ grejanje turističkog centra I domaćinstava sa tečnim gorivima, ugljem i drvetom bez filterskih uređaja;
- ✓ izduvni gasovi zbog svih aktivnosti koje se obavljaju na prostoru NP;
 - ✓ buka;

Materijalna baza turizma

- Najveći broj hotelskih objekata nalazi se na lokalitetu Suvo Rudište: hotel **Konaci-Sunčani vrhovi** (4*), **JAT** apartmani (4*), hotel **Grand** (4*) kao i veliki broj privatnih hotela visoke kategorije.

Sve ski staze na Kopaoniku podeljene su u 4 grupe:

- **Lake** – sa nagibom 10-15%
- **Srednje** – sa nagibom 20-25%
- **Teške** – sa nagibom 30-40%
- **Kombinovane**

Oblici turizma

Na kopaoniku postoje uslovi za razvoj sledećih oblika turizma:

- **Stacionarni:**

1. planinski
2. banjski
3. tranzitni na selu

- **Turizam sa kratkim zadržavanjem posetioca:**

1. izletničko-ekskurzioni
2. manifestacioni
3. tranzitni
4. kongresni

